

Posudek habilitační práce

Mgr. Tomáš Kačer, Ph.D.: *Dvouseletá pustina. Dějiny starší americké dramatiky*

Předložená habilitační práce *Dvouseletá pustina. Dějiny starší americké dramatiky*, autor Mgr. Tomáš Kačer, Ph.D. (Praha: Karolinum 2019, 380 stran) se zabývá vývojem amerického dramatu od jeho počátků koncem 17. století do desátých let 20. století, do nástupu dramatika Eugena O’Neilla, zakladatele moderního amerického dramatu a dosud považovaného za nejvýznamnějšího amerického dramatika. K názvu práce je nutno poznamenat, že vychází z až příliš příkrého soudu současného amerického prozaika a dramatika Gore Vidala: „Před Eugenem O’Neillem [...] tu byla pustina [...] dvě stě let odpadu“ (pozn. str. 10). I když v tomto období nevznikla na půdě dnešních Spojených států dramata, která by svou kvalitou ve své době či později oslovila světové publikum, sledování vývoje amerického dramatu a formování divadelnictví v kontextu společenského a politického utváření americké společnosti, které je předmětem zkoumání v předložené práci, přináší četné hodnotné poznatky.

Autorova studie se rozvíjí chronologicky: po vytýčení a zdůvodnění autorova přístupu, cíle práce a charakterizaci specifčnosti amerického dramatu a jeho vývoje v *Úvodu* (str. 9-18) následuje osm kapitol výkladu o jednotlivých vývojových etapách od nedochovaných prvních pokusů koncem sedmnáctého století a prvních neinscenovaných textů ve formě dramatu a prvních inscenací v osmnáctém století přes romantismus a melodrama po realismus ve století devatenáctém a modernizaci začátkem století dvacátého (str. 20-273). Nejrozsáhlejší část práce tvoří výklad o devatenáctém století. Jsou zde zastoupeny všechny nejdůležitější žánry, najdeme zde fundovaný výklad o romantických hrách s indiánskou tematikou, o trvale populárním melodramatu, o hrách propagujících abstinenci a zrušení otroctví až k postupně se prosazujícímu realismu a progresivismu v závěru a na přelomu století. Zároveň je postižen i dobový historický, společenský a kulturní kontext. Do výkladu jsou rovněž zařazeny medailony podávající stručnou celkovou charakteristiku jednotlivých dramatiků/dramatiček a krátké ukázky z jejich reprezentativních her. Rozsáhlejší ukázky ze sedmi vývojově významných her z let 1787 až 1916 autor přeložil jako přílohu na závěr (str. 275-364). Spis uzavírají bohatá kvalitní Bibliografie (str. 365-369), anglický souhrn (str. 372-374) a užitečný

Rejstřík (str. 375-378). Českému čtenáři se zde tedy nabízí první rozsáhlý a podrobný pohled na u nás málo známé a hůře dostupné materiály.

Dr. Kačer vypracoval v rámci české amerikanistiky průkopnickou studii – nejstarší americkou literaturou (nikoliv však dramatem) se podrobně zabýval od třicátých do sedmdesátých let minulého století pouze prof. Zdeněk Vančura a v současnosti se čeští a slovenští amerikanisté (např. prof. Michal Peprník, prof. Martin Procházka, dr. Josef Pecina aj.) ze starší americké literatury většinou věnují próze devatenáctého století; naprostá většina současných českých studií se týká literatury dvacátého a jednadvacátého století.

Z rozsáhlé dramatické produkce ve sledovaném období autor vybral dramata a dramatiky/dramatičky vhodně reprezentující vývoj amerického divadla. Výrazným rysem práce, souvisejícím se skutečností, že autor nemohl osobně vidět konkrétní inscenace v minulých stoletích, jsou vedle ukázek z her citace z rozsáhlé sekundární literatury, které pro svůj výklad vhodně využívá. Zde autor prokázal bohaté znalosti primární a sekundární literatury od dobových recenzí po nejnovější teatrologické studie. Dobře postihl dobový historický, společenský a kulturní kontext vzniku a přijetí studovaných her. Nevyhnul se ani v současných Spojených státech aktuální kontroverzní problematice tzv. minstrelové show. Velmi dobře se vyrovnal i s výběrem a překlady ukázek z her. Práce prokazuje rovněž znalost související širší problematiky anglofonního divadla. Vedle postižení problematiky vhodným výběrem citátů z primární a sekundární literatury vidím vlastní autorův přínos v načrtnutí vývojové linie a v analýzách vybraných her v příslušných souvislostech. Jeho metodologický přístup je dostatečně zdůvodněný. Cenná je jak prezentace shromážděných faktických údajů, tak jejich vyhodnocení. Autorův výklad se logicky a přehledně rozvíjí, jednotlivé problémy jsou uceleně a v souvislostech diskutovány v příslušných kapitolách. Autorovy závěry jsou podloženy argumenty a přesvědčivé. Jeho styl výkladu je odborný, ale zároveň přístupný i zájemci z širšího okruhu čtenářů. Práce jako celek je jak dobrým shrnutím a úvodem do problematiky, tak přínosným rozbořem.

Dr. Kačer prokázal své schopnosti v několika podstatných rovinách literárněvědné práce – podal jak celkový historický přehled, tak i citlivý rozbor a kritické zhodnocení vhodně zvolených konkrétních textů, pochopení jejich vztahu k historickému, literárnímu a společensko-politickému kontextu. Zpřístupnění studované problematiky v češtině je přínosem jak pro specialisty, tj. studenty anglistiky a teatrologie, tak i pro zájemce z řad veřejnosti. Závěrem lze říci, že předložená práce shromáždila a zpracovala rozsáhlý hodnotný a u nás velmi málo známý materiál, podala jeho citlivý rozbor a kritické zhodnocení a toto využila pro

formulování obecnějších závěrů. Předložená habilitační práce jako celek po obsahové a formální stránce zcela splňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v oboru.

V Hradci Králové 6. ledna 2022

Prof. PhDr. Bohuslav Mánek, CSc.